

Zamość, 19 lutego 2012 r.

Beata Chmura

konsultant Lubelskiego Samorządowego
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
Oddział w Zamościu

**Opinia o programie nauczania wiedzy o kulturze *Spotkania z kulturą*
w liceum i technikum w zakresie podstawowym
autorstwa Barbary Łabęckiej**

Program nauczania wiedzy o kulturze *Spotkania z kulturą* dla etapu IV, obejmującego szkołę ponadgimnazjalną, Wydawnictwa NOWA ERA autorstwa Barbary Łabęckiej jest zgodny z założeniami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (DzU z 1 stycznia 2009 r., nr 4, poz. 17) oraz wytycznymi zamieszczonymi w Rozporządzeniu MEN z 8 czerwca 2009 r. (nr 89, poz. 730).

Ww. program ma przejrzystą budowę, zawiera wszystkie niezbędne elementy określone w rozporządzeniu MEN dotyczącym dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania: założenia ogólne, warunki realizacji programu, cele kształcenia i wychowania, treści nauczania, procedury osiągania celów kształcenia, zakładane osiągnięcia uczniów, propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia.

Program *Spotkania z kulturą* zgodnie z założeniami przedmiotu *wiedza o kulturze* wprowadza nową perspektywę i nowy język opisu dzieła sztuki jako wytworu kultury rozumianej w sposób całościowy, interpretowanego w ujęciu komunikacyjnym i z perspektywy użytkownika kultury. Ułatwia nauczycielowi wiedzy o kulturze realizację takich zadań, jak: rozwijanie u ucznia aktywnej postawy i motywowanie do różnych form udziału w kulturze, wprowadzenie w problemy

kultury współczesnej oraz wyposażenie ucznia w narzędzia umożliwiające analizę wytworów kultury.

Po szczegółowej analizie programu zgadzam się z autorką, że jest on napisany przede wszystkim z myślą o współczesnym uczniu liceum lub technikum. Program kładzie nacisk na świadome uczestnictwo w kulturze oraz aktywne jej współtworzenie. Dlatego celowe wydaje mi się potraktowanie historii kultury i sztuki w skrócie. Nauczanie przedmiotu *wiedza o kulturze* ma przede wszystkim pomóc uczniom w budowaniu własnego systemu wartości.

Zakładane osiągnięcia ucznia przejrzyście podzielono na dwie grupy: pierwsza odnosi się do wiedzy i umiejętności, a druga – do postaw. Odpowiada to założeniom przedmiotu *wiedza o kulturze*, który przygotowuje do: świadomego odbioru tekstów kultury, samodzielnego i rzeczowego formułowania własnych opinii na temat różnorodnych zjawisk w kulturze oraz samokształcenia.

Niewątpliwym walorem omawianego programu jest interdyscyplinarność. Jego znajomość zachęci do współpracy nauczycieli innych przedmiotów, pomoże polonistom i historykom wzbogacić treści programowe. Proponowane w programie treści mają odniesienia do takich przedmiotów, jak: język polski, historia, wiedza o społeczeństwie, plastyka, muzyka, informatyka, język obcy.

Program nauczania *Spotkania z kulturą* autorstwa Barbary Łabęckiej podkreśla znaczenie spójności programowej III i IV etapu edukacji, odwołuje się do wiedzy uczniów z innych dziedzin, zdobytej na wcześniejszym etapie edukacji. Wiedza o kulturze stanowi zwieńczenie cyklu kształcenia artystycznego, stąd podkreślenie ciągłości nauczania i położenie nacisku na dzieła dwudziestowieczne.

Niezwykle ważne przy realizacji programu jest nadanie przedmiotowi *wiedza o kulturze* wymiaru praktycznego. Utrwalenie wiadomości zapewnią wycieczki, wizyty w teatrach i w galeriach czy uczestnictwo w imprezach kulturalnych.

W programie *Spotkania z kulturą* procedury osiągania celów kształcenia i zakładane osiągnięcia uczniów napisane są – podobnie jak podstawa programowa – językiem wymagań. Zaproponowano także różnorodne metody i formy pracy

dydaktycznej. Zestawienie metod ze wskazaniem ich zasadności i sposobów wykorzystania oceniam także jako ważny element ww. programu.

Autorka, podając propozycje oceny pracy ucznia i jego postępów w nauce, podkreśla, że w przypadku przedmiotu *wiedza o kulturze* ocena powinna odzwierciedlać przede wszystkim aktywność i inicjatywę podczas zajęć, wkład pracy, sumienność i rzetelność przy wykonywaniu różnego rodzaju zadań. Dopiero w drugiej kolejności należy oceniać opanowanie wiedzy.

Barbara Łabęcka wskazuje, aby ocenie podlegały formy pracy i dokonania ucznia od aktywności na zajęciach szkolnych i pozaszkolnych poprzez udział w dyskusji, pracę w grupach, pokazy i prezentacje do udziału w projektach. Sięgając świadomie do nowej filozofii oceniania, autorka proponuje stosować przede wszystkim ocenianie kształtujące, które pomoże zaplanować proces dydaktyczny zgodny z ideą programu.

Najważniejsze w skutecznym nauczaniu wiedzy o kulturze są nie tyle możliwości techniczne czy zaplecze dydaktyczne, ile oryginalne pomysły, elastyczność i nieszablonowe myślenie, stąd program autorstwa Barbary Łabęckiej stawia na twórczego nauczyciela.

Program zachowuje równowagę między różnymi dziedzinami współczesnej kultury i sztuki: malarstwem, rzeźbą, architekturą, sztuką użytkową, muzyką, teatrem, fotografią, filmem, telewizją i internetem. Z jednej strony poznawanie różnorodnych efektów twórczej działalności człowieka stanie się dla uczniów okazją do wyrabiania gustu, a z drugiej – umożliwi nauczycielowi poruszanie się po wszystkich dziedzinach kultury.

Realizację treści programowych ułatwi seria podręczników pod tym samym co program tytułem oraz dodatkowe materiały dydaktyczne. Płyta dołączona do podręcznika zawiera elektroniczną bibliotekę tekstów kultury omówionych w poszczególnych tematach i dodatkowe propozycje dzieł. Dla nauczyciela przeznaczone są również *Karty pracy z tekstami źródłowymi* oraz *Karty pracy do omawiania wytworów kultury*. Nauczanie przedmiotu urozmaicą *Foliogramy multimedialne* i plansze dydaktyczne.

Podręcznik *Spotkania z kulturą* wyróżnia się prezentowaniem najnowszych zjawisk i dzieł, co stwarza atmosferę wspólnego z uczniami ich poznawania. Książka może stanowić, zgodnie z sugestią autorki, doskonały poradnik, wykorzystywany również w sytuacjach pozaszkolnych.

Tytuł programu i podręcznika – *Spotkania z kulturą* – stanowi dodatkowy element przyciągający uwagę zarówno nauczyciela, jak i ucznia.

Beata Chmura